

TÜRKİYE'NİN GENÇLERİ

GENÇ TÜRKİYE FORUMU ÇALIŞTAY SERİSİ-2

GENÇ TÜRKİYE FORUMU ÇALIŞTAY SERİSİ - 2

Proje Koordinatörleri: Kürşat Karaca
Mustafa Alkan

Çalıştay Koordinatörü: Dr. Ahmet Özding

Çalıştay Moderatörleri:

Mesut Emre Balcı (Genel Moderatör)

Muhammed Oruç

Sefa Ünal

Adnan Menderes Aydın

Fatih Yağmur

Hanifi Can Türkoğlu

Emre Çalışkan

Muhammed Yasir Okumuş

Hacer Yılmaz

Şükrü Macun

Ömer Faruk Otacı

Cem Furkan Bakırcı

Muhammed Ümit Çiftçi

Abdussamet Akan

Fatih Muhammed Çakmak

Emre Balcı

Çalıştay Asistanı: Zeynep Taşkın

Önsöz

Türkiye Gençlik STK'ları Platformu tarafından Temmuz 2022 - Ağustos 2022 tarihleri arasında Türkiye genelinde 15-30 yaş aralığındaki 2430 genç üzerinde yapılan araştırma sonucunda “Gençlerin Mülteci Algısı” analiz edilmiştir. Yapılan anket çalışması neticesinde İç Anadolu Bölgesi’nde yer alan Ankara Üniversitesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Kayseri Üniversitesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Konya Teknik Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Sivas Cumhuriyet Üniversitelerinde okuyan öğrenciler için başvurular alınmıştır. Yapılan başvurular içerisinde konuyla ilgili 200’ün üzerinde gencin katılımı ile Nevşehir ilinde, 20 Ağustos 2022 tarihinde Genç Türkiye Formu İç Anadolu Bölgesi Çalıştayı gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay 15 farklı masada gerçekleştirilmiştir. Her masada alanında uzman moderatör ve raportör eşliğinde raporlama yapılmıştır. Çalıştay; Sorun Tespit, Analiz ve Çözüm olmak üzere üç oturum şeklinde gerçekleştirilmiştir. Sağlıklı bir analiz için masalardaki katılımcılar rastlantısal olarak yerleştirilmiştir.

Anketlerdeki sorular gençler ile paylaşılmış ve belirli konular üzerinde sorun tespit, analiz ve çözüm önerileri sunmaları istenmiştir. Moderatörlerin yönlendirmesi ve söz hakkı vermesiyle masadaki her bireye eşit söz hakkı ve fikrini savunma fırsatı verilmiştir. Özgür bir şekilde kendisini ifade eden bireyler tespit ettikleri ve analiz ettikleri sorunu yine birlikte eşit haklarda çözüm önerileri sunmuştur.

Çalıştayda ele alınan temel konular:

Entegrasyon Sorunu
Demografik Sorunlar
Asayiş ve Güvenlik Sorunu
İstismar Sorunu
Ekonomi Sorunu
İstihdam Sorunu
Barınma Sorunu

Sağlık Sorunu
Medya Sorunu
Eğitim Sorunu
Kaçakçılık Sorunu
Devlet Politikaları
İrkçilik ve milliyetçilik Sorunu
Hukuki (Yasal) Sorunlar

Entegrasyon Sorunu

Entegrasyon Sorunu

Mültecilerin yaşadıkları başlıca sorunlardan biri **Entegrasyon Sorunu**dur. Sosyal ve kültürel umsuzluktan ortaya çıkan bu sorunun sebeplerini inceleyecek olursak; mültecilerin bulundukları ortama **psikososyal olarak uyum sağlayamamaları** en önemli faktördür. Düşük hayat standartları ve yerli halkın önyargılı tutumu sebebiyle bulundukları ortama bağlılık ve uyum konusunda sorun yaşamaktadırlar.

Dil faktörü çevresinde gelişen bu sorunun kültürel uyumsuzluk, etnik köken ve farklı yaşam tarzları sebebiyle taraflar arasında gerginlik ve çatışmayı tetiklemektedir. Gündelik hayatta temizlik, toplu yaşam ve insan ilişkileri gibi alanlarda farklılık gözlemlenmektedir. Devletin ve toplumun mültecilere gerekli ilgi ve önemi göstermemesi entegrasyon sorununa zemin hazırlamaktadır. **Göç faaliyetinin** getirdiği sorunlar ve ihtiyaç analizinin öncelik planı olmaması bu sorunun temel faktörüdür. Ülke olarak empati kuramadığımız için ilişki ve iletişim konusunda önyargılı davranışlar entegrasyon süresi uzamaktadır.

Mülteci denilince ilk akla suriyeliler gelmektedir ama ülkemizde **9 ayrı ülke** vatandaşları barınmaktadır. Yerleşmek ve vatandaşlık hakkı isteyen mülteci ve sığınmacılar için bilinçlendirici oryantasyon eğitimleri verilmeli ve gerekli yetkinliklere sahip olan kişilere oturma hakkı ve\veya kimlik kartı verilmelidir. Bireylerin akabinde basın ve medya yoluyla kitlelere de bilinçlendirici eğitimler verilmelidir. **Özellikle Türk halkı** birçok durumda kendilerine haksızlık yapıldığını düşündüğü için önyargı, nefret ve kin gibi duygular gözlemlenmektedir. Önyargı ve olumsuz tutumların kırılması mümkün olursa ikili ilişkiler daha sağlıklı ilerleyecektir. Mülteci, göçmen ve sığınmacı kavramlarının farklılığı konusunda bilinç eksikliğinin giderilmesi gerekmektedir.

Mülteciler ve yerli halk arasında **birleştirici noktaları** aramak ve **arabuluculuk** faaliyetleri üzerinde yoğunlaşmak gereklidir. Bu konularla ilgili kamu spotu oluşturulmalıdır. Uluslararası kültür paylaşımı için **ülke tanıtım günleri** gibi faaliyetler düzenlenebilir. Dil sorununun önüne geçmek için halk eğitim merkezlerinde mülteciler için dil eğitimi ve Türkçe öğretimi ile ilgili gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Yerel yönetim kapsamında **uyum süreci** başlatılmalı ve bu süreçte mültecilerin topluma entegre olacakları etkinliklere teşvik edilmeleri gerekmektedir. Özellikle **Sivil Toplum Kuruluşları** bu tarz çalıştay, forum ve araştırma gibi bütünleştirici ve sorun tespit edici faaliyetlerde bulunmalıdır. Bu faaliyetler neticesinde uyum ve entegrasyon alanında yapıcı politikalar geliştirilmesi gerekmektedir.

STK'ları tüzel olarak kişilik hakkı olan mültecilerin sosyal sorumluluk alanında çalışma yapmaları sağlanabilir. Bireysellik yerine grup faaliyetleri ve etkinliklerinin önemini anlatan eğitimler verilmelidir. **Entegrasyon sorunu**nun ana kilit noktası eğitim kurumlarıdır. Eğitim kurumlarında hem yerli halk hem de mülteciler için bilgilendirmeler ve önyargıyı ortadan kaldırmak için çözümler üretilmelidir. İnsanların birbirinden yararlanmalarını sağlayan programların ve projelerin ortaya konulması taraflar arası entegrasyonu hızlandırıcı etki sağlayacaktır.

Demografik Sorunlar

Demografik Sorunlar

Mültecilerin maruz kaldığı ve sebep olduğu sorunları demografik olarak ele alırsak, işyerlerinde kendi dillerinde tabela kullanmaları, yüksek doğum oranlarına sahip olmaları ve bir arada bulunma istekleri **gettolaşmaya** sebep olduğu için bu durumlar toplum açısından önyargıya ve olumsuz algılanmaya neden olabilmektedir. **Kültürel farklılıklar** ilerleyen süreçte kimlik çatışmasına dönebilir. Arapça yazıların yayılım göstermesi Türk halkını rahatsız etmekte ve Türkçenin **asimile** olmasına sebebiyet vermektedir. ‘Mülteci, göçmen ve sığınmacı’ kavramlarının farklılığı konusunda bilinç eksikliği olduğu için önyargılı tutumlar gösterilmektedir. Mültecilere birçok alanda sağlanan kolaylıklar Türk halkının kendi değerlerinin ve sosyal haklarının kaybolacağına dair endişe duymalarına sebep olmaktadır.

Bazı şehirlerde mülteci sayısı yerli halktan daha fazla olduğu için **toplumun yapısı** bozulmaktadır. Mülteci oranının yerli halktan fazla olduğu bölgelerde kültürel öğeler değişmektedir. Bu kültürel değişim, kişileri zıt kutuplara yönlendirmektedir. (Kadına davranış, doğum oranı, çoklu aile yapısı, temizlik, yeme-içme, eğlenme kültürü vb.) . Ülkemizdeki evlilik algısı değişmektedir. **Poligami** (çoklu evlilik) vakaları sıklıkla görülmekte ve bu kavram normalleşmeye başlamaktadır.

Devlet, yerli halkın güvenliği ve refah düzeyinin ön planda olduğunu yerli halka hissettirmelidir. '**Mülteci, göçmen ve sığınmacı**' kavramlarını yerli halka aktarmak için çeşitli çalışmalar yapılmalıdır. Çoklu eşlilik ve nikahsız (resmi) evliliğin önüne geçmek için aile ve sosyal çalışmalar bakanlığınca **aile kontrol işlemi** sağlanmalıdır. Yüksek doğurganlık oranının önüne geçmek için devlet tarafından doğum sınırı belirlenmeli, aynı zamanda Sağlık Bakanlığı ve ilgili diğer kuruluşlar ailelere ve eşlere aile planlaması ile ilgili eğitimler verilmelidir.

Asayiş ve Güvenlik Sorunu

Asayiş ve Güvenlik Sorunu

Kendilerinin istenmediğini hisseden mültecilerin agresifleşmesi üzerine ortaya çıkan 'Asayiş ve Güvenlik Sorunu' yerli halk için büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Genellikle bir arada yaşayarak toplu hareket eden mülteciler getto olarak toplumsal hareket etmektedirler. **Entegrasyon sorunu** yaşayan eğitimsiz bir mülteci gettolaşma ile suça teşvik edilmektedir. Oran olarak az bir rakam olsa bile toplu hareket etmeleri ürkütücü olduğu için genel tutum ve olumsuz algı bu şekildedir. Mülteci sayısının artması da güvenlik açısından tehdit

oluşturmaktadır. Yabancı ülkelerin istihbarat üyeleri ve ajanlarının ülkeye girişleri kontrol edilememektedir. **Türk milleti**, ordu ve millet anlayışına sahipken mültecilerin kendi ülkeleri için savaşmıyor ve bizim onlar için savaşıyor olmamız, şehit olmamız haksızlık olarak algılanmaktadır.

Belirli bölgelerde topluca ikamet etmeleri, tekin olmayan tutum ve davranış sergilemeleri dikkatleri üzerlerine çekerek bölge halkı tarafından dışlanmalarına sebep olmaktadır. **Toplumsal huzuru** bozan ve şiddete eğilimli bir halk oluşmaktadır. Bazı bölgelerde Suriye nüfusunun çok yüksek olması, (Hatay-Kilis-Gaziantep vb.) o bölgede yerli halkın hakimiyetini azaltmakta ve asimilasyon oluşmaktadır. Mültecilerden kaynaklanan cinsel taciz ve istismar olaylarının sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Aynı zamanda, kayıtlı olmadıkları için **takip** ve **kontrol** sağlanamıyor. Ve özellikle kız çocuklarının kaybolması ve istismar edilmesi gibi olumsuz durumlarda iş takibi zorlaşmaktadır.

Belirli bölgelerde topluca ikamet etmeleri, tekin olmayan tutum ve davranış sergilemeleri dikkatleri üzerlerine çekerek bölge halkı tarafından dışlanmalarına sebep olmaktadır. **Toplumsal huzuru** bozan ve şiddete eğilimli bir halk oluşmaktadır. Bazı bölgelerde Suriye nüfusunun çok yüksek olması, (Hatay-Kilis-Gaziantep vb.) o bölgede yerli halkın hakimiyetini azaltmakta ve asimilasyon oluşmaktadır. Mültecilerden kaynaklanan cinsel taciz ve istismar olaylarının sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Aynı zamanda, kayıtlı olmadıkları için **takip** ve **kontrol** sağlanamıyor. Ve özellikle kız çocuklarının kaybolması ve istismar edilmesi gibi olumsuz durumlarda iş takibi zorlaşmaktadır.

Tarihi - kültürel dokuya zarar verilen bölge ve şehirlerde mülteci yoğunluğunun azaltılması gerekmektedir. Belediyeler ve ilgili kurumlar tarafından gettolaşmanın önlenmesi ve tarihi - kültürel dokunun korunması sağlanmalıdır. Nüfusa uygun olarak yoğunluk olan bölgelerdeki mülteciler şehirlerde dağıtılmalıdır. Hatay başta olmak üzere sınır bölgelerindeki illerdeki mülteci popülasyonunun dengelenmesi gerekmektedir.

Toplu yaşayan göçmen bölgeleri düzenli olarak denetlenmeli ve gözetim altında tutulmalıdır. Kendilerine **özerk bir yapı** kurmalarına izin verilmemelidir. Suça karışan ve suça teşvik eden kişiler sınır dışı edilmeli ve ülkeye girişi yasaklanmalıdır. Özellikle **sınır hattında** güvenlik önlemleri arttırılmalı ve kimlik sorgusu detaylı olarak yapılan kişiler ülkeye alınmalıdır. Türkiye’de bulunan zorunlu askerlik sistemine onların da tabi olması gerekmektedir. Dolayısıyla belirli bir yaşı üstünde vatandaşlık hakkı kazanan kişiler zorunlu askerlik görevlerini **başka bir vatani hizmet** ile gerçekleştirmelidir. Özellikle kendi ülkelerini korumak adına verilen savaşta Suriyeli askerler kullanılmalıdır.

‘Hayır’ demeyi öğreten kısa filmler, belgesel gibi bilinçlendirici kamu spotları oluşturulmalıdır. **Gözlemci birlikler** oluşturulmalı ve devriyeler artırılmalıdır. İhbar hatlarının kolaylaştırılması ve bu konuda hassasiyetli çalışmalar yapılması gerekmektedir. Hem sosyal faaliyet olarak hem de ihtiyaç olan savunma sporlarının halk eğitim merkezleri tarafından ücretsiz verilmesi gerekmektedir.

İstismar Sorunu

İstismar Sorunu

Mültecilerden kaynaklanan cinsel taciz ve istismar olaylarının sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Sosyal güvenlik kurumlarının denetimleri artırılmalıdır.

Ekonomi Sorunu

Ekonomi Sorunu

Ülkede gözlemlenen orantısız nüfus artışının yol açtığı en temel sorun ekonomi sorunudur. Ekonomi sorunu ise pek çok sorunu peşinde getirmektedir. Giderlerin artması, ülkemizde kişi başına düşen **milli gelirin azalmasına** sebep olmaktadır. Devlet hazinesine ve bütçeye olumsuz yansımaları dönem içerisinde görülmektedir. Sigortasız, izinsiz ve düşük ücretli çalıştırılan mülteciler, işgücü değerinin düşmesine sebep olmaktadır. Bu durum yerli işgücünde azalma, kayıt dışı ve haksız ekonomi meydana getirmektedir. Kayıt dışı çalışan mülteciler düzenlenmediği için küçük yaşta çalışmak (çocuk işçiliği) yaygın hale gelmiştir. Bilgi ve tecrübeleri olmayan mesleklerde çalışmaya başlayan mültecilerin yaşadığı iş kazaları oranı oldukça fazladır.

Bazı işverenler, mültecileri ekonomik çıkar aracı olarak görmektedir. Ağır iş gücü gerektiren işlerde düşük ücretler ve uzun çalışma saatleriyle çalışan mülteciler yerli iş verenler için birincil tercih haline gelmiştir. **İstihdam eşitsizliği** ve **emek sömürüsü** ön plana çıkmaktadır. Ülkemizde var olan ekonomik altyapı sorunları gün yüzüne çıkmış ve sistem legale olmuştur. Maruz kalınan ekonomik kriz ile birlikte Türkiye'deki vatandaşların **yaşam standartlarında** düşüş meydana gelmiştir.

Yabancı ve mültecilerin işyeri açması ve tekelleşmesi gibi durumlarda olumsuz senaryolar oluşmaktadır. **Yasadışı olarak açılan** dükkan ve işyerlerinden vergi ve kdv gibi devlete yapılması gereken ödemeler yapılmamaktadır. Alışveriş konusunda kendi çevresini tercih etmeleri sebebiyle ülke ekonomisi ve tüketim sektörü için sorun oluşmaktadır. Bu durum aynı zamanda ekonomik olarak cari açığı meydana getirmektedir.

Devlet ve kurumlar tarafından mültecilere verilen **destek paketlerinin** ticaret için kullanılması ve suistimal edilmesi olumsuz bir durum ortaya çıkarmaktadır. Emek ve çaba kavramlarının altı boşaltılarak bazı mültecilerin mevcut durumlarını dramatize ederek insanlardan maddi beklentiye girdikleri gözlemlenmektedir.

Vergi açısından (İşletme Vergisi) kurumların denetlenmesi ve düzenli olarak rapor edilmesi gerekmektedir. Birçok faaliyeti illegal olarak halletmeye çalışan mültecilerin yaptıkları işlerde yasallaşmaları teşvik edilmelidir. Yerli ve yabancı, çalışan - işveren ilişkisi düzenli bir şekilde denetlenerek vergi usulüne uyulması gerekmektedir.

Mültecilerin iş yeri açarken belirli şartlara bağlı olması gerekmektedir. Vergi politikalarının düzenlenmesi, sigorta primlerinin düşürülmesi, istihdam teşviklerinin oluşturulması; (5 çalışana kadar vergi alınmaması) mültecilere çalışma izni, sosyal güvenlik hakkı verilmesi gibi iyileştirmeler yapılmalıdır. Her iş yerinde **yerli ve yabancı çalışan sayısı** orantılı olmalıdır. Mülteci çalışanlar vasıtasıyla donör ülkelerle ticari ilişkiler kurulabilir, pozitif bir algı oluşturulabilir.

İstihdam Sorunu

İstihdam Sorunu

Ekonomi sorununa eş olarak gelişen istihdam sorunu büyük ölçekte yerli halkı etkilemektedir. Göçmenlerin ucuz iş gücü oluşturması ve yerlilerin iş olanaklarının azalmasıyla birlikte işsizliğin artması gözlemlenmektedir. Çalışma izni olmayan, sigortasız ve kaçak çalışan mülteciler **iş gücü kaybı** gibi sorunlar oluşturmaktadır. Mülteciler devletten aldıkları desteğin devam edebilmesi için sigortasız çalışmak istemektedirler. Bu durum ucuz iş gücü olduğu için işverenler tarafından suistimal edilmektedir. Mülteciler konusunda uluslararası devletler ve kurumlar Türkiye'yi yalnız bıraktığı için AB tarafından sağlanan fonlarla mültecilerin kalmaları teşvik edilmektedir.

Hazineye mülteciler için gelen parayı **doğrudan mültecilere vermek yerine** o tutarla bir istihdam alanı oluşturarak mültecilerin de **çalışmasının sağlanması**, verilecek yardımı doğrudan vermek yerine mülteciye maaş olarak verilmesi ve istihdam alanının da ülkeye yatırım olması sağlanmalıdır.

Eğitimsizlik ve iş tecrübesinde yaşanan aksaklıkların önüne geçmek için işbaşı eğitimleri, iş sağlığı ve iş güvenliği eğitimi gibi önemli eğitimler zorunlu olmalıdır. Devlet, iş gücü takip sistemi hazırlamalı ve düzenli olarak denetimler sağlanmalıdır. Türkiye’de yatırım yapacak yabancı iş adamlarının belirli bir oranda Türk vatandaşı istihdam etmesi zorunluluğu getirilmelidir.

Beyin göçü ve insan kaynağını doğru kullanabilmek için gelen kişilerin mesleki beceri, yatkınlık ve eğitim alanlarına göre istihdam edilmeleri sağlanmalıdır. İşverenlerin işe alım süreçlerinde zorunlu dil ve mesleki eğitim belgesi istemesi lazımdır. İŞKUR benzeri kurumları mülteciler için oluşturarak **köprü görevi sağlanmalı** ve güvenli bölgedeki imkanlar geliştirilip mültecilerin oraya geçişini ve istihdamını artırmalıdır. Çalışan işçi sınıfı mültecilerin ülkelerine geri dönmesi ya da göç etmeleriyle ortaya çıkacak olan işçi açığı için öncesinde bir **kalkınma planı** oluşturulmalıdır.

Barınma Sorunu

Barınma Sorunu

Temel bir ihtiyaç olan **barınma kavramı** mülteciler için önemli bir sorun teşkil etmektedir. Artan kira fiyatları yerli halk için de büyük bir sorun oluşturmaktadır. Belirli bir alanda misafir edilmeyip ülke içine dağıtılmaları olumsuz durumlar oluşturmaktadır. Şehirlerde potansiyelin üzerinde misafir ağırlaması, şehrin kültürel yapısını bozmaktadır.

Mültecilere uygulanan fahiş fiyatlar sebebiyle birden fazla aile bir arada yaşadığı için komşuluk ilişkilerini olumsuz etkilemektedir. **Artan ev talepleri** yerli halkın da ev bulmasını zorlaştırmaktadır. Mültecilerin ülkemizde kalacakları süre (dönüş süresi) belli olmadığı için bu belirsizlik insanları zorlamaktadır.

Mülteciler özellikle barınma için turistik yerleri tercih etme oranları artmaktadır. **Bu durum** ülkedeki yerli ve yabancı turistleri olumsuz etkilemektedir. Turizm açısından zengin olan il ve beldelerde buna yönelik iyileştirme çalışmaları yapılmalıdır. Ekonomi ve entegrasyon sorununa yol açan barınma sorunu her iki tarafı da mağdur etmeyecek şekilde politikalar düzenlenmelidir. Mültecilere turizm konusunda eğitim verilmesi, bu yerlerde istihdamın sağlanması ve turistik bölgelerde kişilere ikamet imkanı verilmemelidir.

Asayiş sorunun da belirtilen toplu yaşam ve gettolaşmanın önüne geçmek ve sürekli ülke içerisinde yer değişiminin önüne geçmek için ikametgah sistemine geçilmesi gerekmektedir. Göç idaresinde bulunan personelin kapasitesi nicelik ve nitelik olarak artırılmalıdır. Takibin ve kontrolün sağlanması için mülteci kişilere oturma izni sistemi getirilmelidir. İkamet ettiği yerlerden başka yerlere gitmelerinin önüne geçmek için **izinsiz seyahat etmelerini** engelleyici sistemler uygulanmalıdır.

Mültecilerin **iskan politikası**na tabi tutulması ve bu şekilde belirli ekonomi alanlarında ilerleme sağlanması (Tarım, Hayvancılık vs.) gerekmektedir. TOKİ benzeri, sadece mülteciler için yaşam yerleri dizayn edilmesi yerli halkın aleyhine olacaktır. Bu durum entegrasyon ve asayiş sorununa sebep olabilir. Savaş sonrası kurtarılan bölgelerde suriyeliler için yeniden kentleşme sağlanmalı ve devlet tarafından geri dönüş teşvik edilmelidir.

Uluslararası arenada işbirliği ile kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin güven altına alındığı yapılanma bölgeleri inşa edilmelidir. Birleşmiş Milletler garantörlüğünde yapılacak faaliyetler çerçevesinde güvenli alanlar tesis edilmeli ve bu kapsamda gerekli tedbirler alınmalıdır. Tesis edilen güvenli alanlara Türkiye’de bulunan mülteciler yerleştirilmelidir. **Kalıcı çatışmasızlığın sağlanması** ve insanların geri dönüşlerinde gerekli yaşam ortamının sağlanması gerekmektedir. Yapılan dönüşler sonrasında muhtemel bir göç dalgasının engellenmesi adına geniş tedbirler alınmalıdır.

Sağlık Sorunu

Sağlık Sorunu

Mülteci algısı ile birlikte gelen bir diğer sorun da sağlık sorunudur. Yaşanan çoklu göçlerle **insanların yaşadığı ekosistem değiştiği için** çeşitli yeni vakalar ve varyantlar oluşmaktadır. Türkiye’de **yıllardır görülmeyen** çocuk hastalıklarının mülteci gruplar nedeniyle yeniden ortaya çıkması buna örnek olarak verilebilir. Hastanelerde özellikle kadın doğum polikliniklerinde artan yoğunluk sebebiyle yerli halk sağlık hizmetleri konusunda ciddi sıkıntılar yaşamaktadır. Genellikle iç içe ve toplu yaşadıkları için temizlik ve sağlık konularını bertaraf etmektedirler.

Yüksek doğum oranlarının önüne geçmek için devlet tarafından doğum sınırı (maksimum üç gibi) belirlenmelidir. Sağlık bakanlığı ve toplum sağlık merkezleri, ailelere ve eşlere **aile planlaması** ile ilgili eğitimler verilmelidir. Kontrolsüz çocuk sahibi olmalarının psikolojik sebeplerinin araştırılması gerekmektedir. Bunun için yetişmiş bir ekip oluşturulmalıdır. Çocukların iyi yetişmesini sağlayarak topluma kazandırılması ve sonrasında ülkeye fayda sağlamasının takip edilmesi gerekmektedir. Aleyhimizde görünen nüfusu lehimize çevirme yöntemleri için çalışmalar yapılmalıdır. 5 yıllık aile kalkınma planları mülteciler üzerinde uygulanabilir. Mülteciler için ayrı poliklinik (Sahra hastaneleri örneği) uygulaması getirilmelidir.

Medya Sorunu

Medya Sorunu

Sosyal medyanın aktif olarak kullanılması ile ortaya çıkan medya sorunu olumsuz algı ve yanlış izlenim oluşturmaya sebep olmaktadır. Toplumsal hayata ve hareketlere etki edebilecek düzeyde sosyal medya kullanımı günümüzün temel sorunlarından bir tanesidir. **Sosyal medyadaki bilgi kirliliği** ve algı yönetimi kitleleri etkilemektedir. Sosyal medyada **hedef göstererek** provokasyon yapılması ve yanlış yönlendirmelerin yapılması oldukça sakıncalı durumlardır. Günümüzde özellikle medya, halkı abartı ve yanlış şekilde yönlendirmektedir. Kanallar arası bilgi ve bakış açısı farklılıkları kişilerin kafasını karıştırarak olumsuz etkilemektedir.

Aslı olmayan yalan-yanlış bilgi paylaşan kişi ya da kişiler hakkında yasal işlemler hızlı bir şekilde sonuca ulaştırmalıdır. Bu durumun önüne geçmek için bireylere ve kurumlara caydırıcı cezalar uygulanmalıdır. Günümüzde kişiler araştırma yapmadığı için medyanın ideolojik tutumu büyük ölçekte (Kelebek etkisi) kitleleri yönlendirmektedir. Uyum konusunda medyaya önemli görev düşmektedir. Doğru yöntem ve argümanlarla sorunlar çözümlenebilir. Türkiye’de temsilciliği bulunan sosyal medya şirketleri dezenformasyon başlamadan önlemek adına gerekli tedbirleri almalı ve devlet kurumları bunun takibini yapmalıdır.

Devlet yetkilileri TRT ve Anadolu Ajansı gibi kurumların güvenilirliğini sağlamak için gerekli çalışmaları yapmalıdır. Kurumlardaki tutarsız ve yanlış haber içeren yayınlar hakkında düzenlemeler yapılmalıdır. Cezai bedeller ile caydırıcı işlemler yapılmalıdır. **Resmî kurumlar**, üzerindeki şaibeleri ortadan kaldırmalı ve kurumların özerk yapısı korunmalıdır. **Ortak bir medya dili** belirlenerek objektif bir bakış açısı kullanılmalıdır. Halkı bilinçlendirici, olayların gerçek yüzlerini belirten yayınlar yapılmalıdır.

Ülke ve devlet olarak sosyal medya alanında daha aktif düzenlemeler yapılmalıdır. **Sosyal medya kanunu** getirilmeli ve Türkiye’de temsilciliği bulunan sosyal medya şirketleri denetlenmelidir. Kişilere, etkili sosyal medya kullanma, dijital-sosyal medya okuryazarlığı ve eleştirel düşünme eğitimi verilmelidir.

Eğitim Sorunu

Eğitim Sorunu

Eğitim Sorunu, mültecilerin sahip oldukları farklı dil ve müfredattan kaynaklanmaktadır. **Özellikle küçük yaştaki mültecilerin** geleceklerini etkileyen büyük bir sorundur. Entegrasyon sorunu ile bağımlı olan bu sorunun çok yönlü etkileri mevcuttur. Eğitimin her kademesinde rastlanan bu sorun dil sorununun haricinde, kültür uyumsuzluğundan beslenen akran zorbalığı sebebiyle de oluşmaktadır. Sınıflarda olan yoğunluk ve toplu hareket etme içgüdüleri sebebiyle sınıf ile uyum sağlanamamaktadır.

Sınıf arkadaşlarından bağımsız kendi arkadaş çevresiyle hareket eden mülteciler dersten ve sosyal ortamdan uzaklaşmaktadır. **Bu ötekileşme**, derslere katılım ve okula devamlılığı zedelemektedir. Okula uyum sağlayamayan öğrenciler ebeveynleriyle birlikte iş hayatına karışmaktadır. Bu durum çocuk işçilikle birlikte fırsatı olsa başarılı olabilecek düzeyde olan öğrencileri değerlendirememeye gibi sorunları peşinde getirmektedir.

Tüm eğitim kademelerindeki göçmenlerin Türkçe eğitimi alması zorunlu olmalıdır. Başta entegrasyon olmak üzere pek çok sorun dil bilgisi kaynaklıdır. Eğitim politikalarını oluşturan kurumların mültecileri de göz önüne alarak onları örgün öğretime teşvik eden politikalar uygulanmalıdır. İlk ve ortaöğretimde çocukların uyum sağlayabilmesi için öncesinde yerli ve yabancı öğrencilere entegrasyon eğitimi verilmelidir. Sınıflarda iletişimi arttırmak ve samimiyeti sağlamak için mülteci sayısına bir kota getirilmelidir. Özellikle Milli Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığının mülteci çocukların entegrasyonunu sağlamak amacıyla eğitim ve oyun programları oluşturmalarıdır.

Başta ilköğretim kurumları olmak üzere tüm eğitim kurumlarında ayrıştırıcı söylem ve davranışlardan uzak durulmalıdır. Öğretmen ve müdürlere burada önemli bir görev düşmektedir. Okul ile uyumlu bir süreç geçirebilmeleri için her yaş ve sınıf grubuna uygun eğitim ve seminerler yapılabilir. Göç ve mültecilik ile ilgili seçmeli derslerin ortaokul müfredatına eklenmesi bu konu üzerinde bir bilinç oluşturacaktır.

Yükseköğretimde, yabancı öğrencilerin üniversitelere kabulü (YÖS) daha kolay olduğu için yerli öğrencilerin kontenjanları düşük ve kabulü zorlaşmaktadır. Aynı zamanda sınavlarda, yerleştirme ve burs konularında önceliğe sahip olmaları yerli halk tarafından tepki çekmektedir. Yüksek harç bedelleri sebebiyle mülteci öğrencilerin eşit şartlarda üniversiteye kabulü sağlanmazsa toplumsal adaletsizlik fikri perçinlenmiş olur.

Diplomalarının akredite edilmesi konusunda sıkıntılar olduğu için yetişmiş insanlardan yararlanma konusunda sorunlar oluşmaktadır. Yükseköğretime devam etmesi zorlaşmaktadır. Yabancı ve kaliteli olan öğrencilerin tespiti ve değerlendirilmesinde yetersiz olduğumuz için **beyin göçü oluşmaktadır**. Yabancı öğrencilerdeki vasıflı ve eğitilmiş insan kaynağını doğru kullanarak olumlu beyin göçünü sağlayamıyoruz.

Beyin göçü ve insan kaynağını doğru kullanabilmek için gelen kişileri mesleki beceri, yatkınlık ve eğitim alanlarına göre istihdam edilmeleri sağlanmalıdır. Özellikle belirli alanda eğitim almış yetişmiş insanları değerlendirmek için **diploma akreditasyonu** konusunda destekleme çalışmaları yapılmalıdır. Öğrencileri seçme ve yerleştirmede kaliteyi sağlamak adına, mülteci öğrenciler belirli bir süre Türkiye’de kaldıktan sonra YÖS’e girmeleri sağlanmalıdır.

Mülteci öğrencilere maddi destek ve burs verilirken ırka değil maddi durum ve başarıya dikkat edilmelidir. Eğitimin her kademesi için mülteci ve yabancı öğrencilere yönelik ayrı okul ve kontenjan uygulaması getirilebilir.

Kaçakçılık Sorunu

Kaçakçılık Sorunu

Kaçakçılık sorunu sınırlarımızdan sürekli ve kontrolsüz geçişler arttığı için eş zamanlı olarak kaçakçılık suçları da artmaktadır. Sınırlarda yaşanan kaçakçılık vakaları çok önemli bir sorunu teşkil etmektedir. Sınır giriş - çıkışlarının denetimsiz ve güvenliksiz oluşu seçici sınır geçişkenliği olmaması büyük bir sorun oluşturmaktadır. Ailesini ve ülkesini ziyaret edenler genellikle koloni olarak kullanılarak ülkeye kaçak ürünler girmektedir. Başta tütün, alkol, uyuşturucu, teknolojik aletler, imalat malzemeleri, silah, giyim ve insan olmak üzere pek çok kaçakçılık türü gözlemlenmektedir. Hatta bazı göçmenler kaçakçılıkla kalmayıp kaçak üretime de geçmiştir.

Güvenlik sorununa bağlı olarak ortaya çıkan bu sorunun pek çok türü mevcuttur. Bu konularla ilgili yasal düzenlemeler netleşmediği için sorun önemini korumakta ve tedbirsizlik oluşturmaktadır. İskân dağılımında gettolaşmayı önleyecek düzenlemeler olmalı. **İlk aşamada** sınır hatlarında kurulacak kamplarda kim oldukları tespit edildikten sonra ülkeye girişi onaylanmalıdır. Ülkeye kabul edilecek olan mültecinin GBT de dahil olmak üzere detaylı bir sabıka taramasından geçmesi gerekmektedir. Sınır güvenliği artırılmalı, özellikle kaçakçılık konusunda uzman birimler oluşturulmalıdır.

Devlet Politikaları

Devlet Politikaları

Mülteciler konusundaki işleyişleri halka net olarak aktarım sağlanmadığı için önemli bir sorun da devlet politikalarıdır. Yüksek doğum oranları, düzensiz çalışmaları, düzensiz yaşamaları, sağlık ve eğitim alanında sebep oldukları yoğunluk gibi **pek çok hususta sağlanan tolerans**, halk tarafından olumsuz karşılanmaktadır. Maddi olarak doğrudan ve yüksek miktarlarda yardım yapıldığına dair iddialar da mevcuttur.

Yabancı ülke vatandaşlarına vatandaşlık verilmesi ve seçme seçilme hakkı tanınması yanlış bir politikadır. **Vatandaşlık hakkı ve oy kullanmaları** ile ilgili olarak, mülteciler için uyum süreci başlatılmalıdır. Devlet olarak doğru ve işlevsel bir göç politikası yürütülmelidir. Bu konularla ilgili hala yasal düzenlemeler yürürlüğe girmemiştir. Siyasi partiler tarafından malzeme olarak kullanılmaktadırlar. Devletin etnik kimliği sorgulanmamalıdır. Mültecilerin ülkelerine geri dönüşmesiyle ilgili bir politika oluşturulmalıdır.

Mülteci politikalarından kaynaklanan sorunların giderilmesi amacıyla gerekli kurumlar kurulabilir.(örn. Göç Bakanlığı) Genel olarak geleceğe yönelik net bir plan çizilmediği için **ileriye dönük bir politika da izlenememektedir**. Düzensiz göçün engellenmesi için devlet herkes tarafından benimsenecek bir göçmen politikasını muhalif partileri ile istişare ederek oluşturmalı ve Türkiye’de bunun benimsenmesini sağlamalıdır. Mültecilerin ne zaman gidecekleri, ne kadar kalacakları, nasıl nitelendirilecekleri gibi önemli adımlar belirlenmeli ve halka beyan edilmelidir.

STK’lar, medya ve akademi camiasının oluşturulacak mülteci politikasına katkı sağlamalarının önü açılmalıdır. Özellikle temizlik ve güvenliği sağlanan bölgelere gönüllü dönüş için yeterli altyapının sağlanması gerekmektedir. Devletin mültecilere karşı doğru bilgileri resmi bir hesaptan yayınlayarak **ortak bir medya dili** sağlanmalıdır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Dairesi tarafından bir ekip kurularak, istatiksel ve analiz verileri ortak bir havuzda toplanarak halka şeffaf bir şekilde açıklanmalıdır.

İrkçılık ve Milliyetçilik Sorunu

İrkçılık ve Milliyetçilik Sorunu

İrkçılık ve milliyetçilikle ilgili sorunlar oluşmaktadır. Bu durum **kimlik ve kuşak çatışmalarını** tetiklemektedir. Dini olarak oluşan bazı sorunlar için diyanet işleri başkanlığı ile ortak çalışmalar yürütülmelidir. İslami çerçevede Ensar ve Mülteci kavramının gerekliliği yerine getirilmesi için toplum bilinçlendirilmelidir. Kaynak paylaşımında ve ırkçılıkta sorunlar oluşmaktadır. Mültecilerin kendi kültürlerinden uzakta asimile olmaması için seçmeli ders olarak kendi dil dersleri sunulmalıdır.

Başta ırkçılık olmak üzere milliyetçilik gibi farklı devlet ve milletleri ayırıştırıcı akımlara yönelik eğitim kurumlarında **bilinçlendirici dersler ve faaliyetler** olmalıdır. Bu konularla ilgili kamu spotu, internet reklamcılığı gibi medyanın gücü kullanılmalıdır. Mültecilerin duygularını anlamak için etkinlikler, bilimsel konuşmalar, eğitim platformları kurulmalıdır. İrkçılık ve ayrımcılık söylemlerinden uzak durulması için üniversitelerde bu alanda toplulukların kurulması gerekmektedir.

Hukuki (Yasal) Sorunlar

Hukuki (Yasal) Sorunlar

Vatandaşlık aldıkları halde hala resmi bir kanuna bağlı olmadıkları için suça karışmaları durumunda pek çok hukuki (yasal) sorunla karşı karşıya kalınmaktadır. Seçme hakkına sahip olmaları **ilerleyen süreçlerde seçilme isteklerini** tetiklemesi halinde meclise girme ihtimalleri çok yüksektir. Mültecilerin vatandaş olmasıyla birlikte sosyal ve siyasi statüleri değişecek, örneğin azınlıktan etnik gruba dönüşecekler, dolayısıyla sosyal ve siyasal beklentileri de oluşacaktır. Bu beklentilere cevap vermek hem ülke yönetimini hem de vatandaşlarını zor durumda bırakacaktır.

Sayısal verileri inceleyecek olursak; 5 milyon sığınmacı , 211 bin mülteciye vatandaşlık verildiği ve 100 bin kişinin de oy kullanabileceğini görmekteyiz. Vatandaşlığın hangi kriterlere göre verildiği incelenmeli ve mülteciler için **uyum süreci başlatılmalıdır**. Kişilere geçici kimlik kartı verilerek 3 ila 5 sene boyunca bir değerlendirme sistemine tabi tutulmalıdır. Değerlendirme süresince uygun kriterlere sahip olan ve herhangi bir suça karışmayan kişilere vatandaşlık verilebilir. Oy kullanma haklarına sahip olmaları için ülke içerisinde bir referandum yapılabilir. Vatandaş olan birine belirli bir süreye kadar oy verme hakkı tanınmamalıdır. Hem ülkedeki **siyasi ortamı tanımaları** hem de süreç **hakkında bilgi edinmeleri** için belirli bir süre geçmesi gerekmektedir.

TÜRKİYE'NİN GENÇLERİ

GENÇ TÜRKİYE FORUMU ÇALIŞTAY SERİSİ-2